
Sprawozdanie Towarzystwa Miłośników Historii w Warszawie za rok 1918 i 1919.

Przegląd Historyczny 22, 288-301

1919-1920

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Miłośników Historji w Warszawie za r. 1918.

Okoliczności przedłużającego się czasu wojennego, tamując bieg życia kulturalnego wogóle, nie tylko nie pozwalały na rozwój, ale i utrudniały w wysokim stopniu normalną pracę Towarzystwa Miłośników Historji. Bez względu jednak na trudności prowadziło ono ją nadal w dwóch kierunkach: ściśle naukowym i naukowo-popularyzatorskim.

I. W zakresie naukowym:

1. Biblioteki Towarzystwa Miłośników Historji im. Tadeusza Korzona, poświęconej monografiom dotyczącym Warszawy, ukazał się jeden 18-ty z kolei tom, mianowicie: praca D-ra Wacława Borowego p. t. „Łazienki a „Noc Listopadowa“ Wyspiańskiego“. Pp. Piotr Dembowski i Wincenty Łopaciński przygotowali do druku i złożyli w kasie im. Mianowskiego rzecz p. t. „Warszawa w r. 1819 w listach Stanisława Grabowskiego“. Zostanie ona wydana z chwilą uzyskania obiecanego zasiłku tejże kasy.

2. Towarzystwo Miłośników Historji w roku sprawozdawczym przyjęło na rzecz swoją luźno dotąd z niem związany „Przegląd Historyczny“. Dotychczasowy redaktor p. J. K. Kochanowski ustąpił, redakcję objęli pp. M. Handelsman i St. Kętrzyński. Do komitetu redakcyjnego weszli dawni członkowie: pp. Kraushar, Pułaski i Smoleński i delegowani przez Zarząd Towarzystwa Miłośników Historji pp. Kochanowski, Łopaciński i Kamieniecki. Nowi redaktorzy uzyskali większą subwencję z kasy im. Mianowskiego, weszli w porozumienie z firmą Arct, która zobowiązała się finansować do pewnej sumy to wydawnictwo, gwarantując sobie wzajemny wyłączny skład wszelkich wydawnictw Towarzystwa Miłośników Historji. Przystąpiono do drukowania obszernego 25-o arkuszowego tomu XXI, który ukaże się w kwietniu 1919 r.

II. W zakresie naukowo-popularyzatorskim:

Na miesięcznych zebraniach członków Towarzystwa Miłośników Historji wygłoszone zostały następujące odczyty:

1. P. Janina Kozłowska-Studnicka: Murawjew i jego działalność w r. 1863.
2. Prof. Adorjan Diveky: Węgry a Powstanie Listopadowe.
3. Dr. Bronisław Pawłowski: Z dziejów organizacji wojska polskiego.
4. Prof. Stanisław Kętrzyński: Współczesna polska nauka historyczna.
5. P. Władysław M. Kozłowski: Generał Jan Henryk Dąbrowski, jego stosunek do Kościuszki i Legionów.
6. Mec. Aleksander Kraushar: Zaczątki pracy dziejopisarskiej Tadeusza Korzona.

7. Prof. Adorjan Diveky: Węgry a powstanie styczniowe.

8. P. Wiktor Łabuński: Unja Litwy z Polską 1569 r.

9. Dr. Kazimierz Chodyncki: Karol Szajnocha w stuletnią rocznicę zgonu.

W lutym 1918 r. otwarta została w salach siedziby Towarzystwa Miłośników Historji (Kamienicy ks. Mazowieckich) wystawa pamiątek powstania 1863 — 64 r., która zgromadziła szereg ciekawych eksponatów w obrazach, sztychach, drukach, medalach etc., użyczonych przeważnie przez warszawskich zbieraczy pp. Bisier'a, Phull'a, Kraushara i innych. Wystawę zwiedziło kilka tysięcy osób, niezależnie od licznych wycieczek szkolnych. Trwałą po niej pamiątką pozostał katalog, gruntownie opracowany przez p. Edwarda Chwalewika. W jesieni miała być urządzona przez Polski Klub Artystyczny wystawa historyczno-muzyczna, z powodu jednak zaszyłych wypadków politycznych nie doszła do skutku.

Kamienicę ks. Mazowieckich zwiedziło kilkanaście wycieczek m. i. kilku członków misji włoskiej, członkowie Towarzystwa Krajoznawczego, uczniowie Uniwersytetu Ludowego i t. d. Objaśnień udzielał Sekretarz Towarzystwa.

Towarzystwo w roku sprawozdawczym otrzymało szereg darów. Ś. p. Tadeusz Korzon legował na rzecz Towarzystwa, jako jednej z najbliższych serc Swemu instytucji, mk. 100 ze skromnych Swych funduszów. Za ten rzewny dar Towarzystwo wystosowało na ręce rodziny zmarłego odpowiednie podziękowanie.

Wice-prezes Towarzystwa Roger hr. Łubieński ofiarował do zbiorów piękną starą żelazną skrzynię oraz szereg wykopalisk z Ukrainy. P. Wincenty Stefan Wiśniewski własnej roboty artystyczną plakię z popiersiem ś. p. Tadeusza Korzona, ofiarodawca bezimienny — portrecik gen. D. Chłapowskiego i Stanisława Staszica, bezimienna ofiarodawczyni duży olejny autoportret artysty malarza Sochaczewskiego, uczestnika powstania 1863 r.

Do biblioteki Towarzystwa ofiarowali: p. Stefan Szyller wszystkie swe drukowane prace, dotyczące architektury polskiej, p. T. Wierzbowski dwa tomy wydanych przez niego „Pomników Prawa“, ks. Karol Rafał Leszczyński — pięknie wydaną monografię miasta Liwa. W roku sprawozdawczym Towarzystwo na skutek podjętych starań otrzymało od Ministerstwa W. R. i O. P. subwencję w kwocie 1500 mk., którą to sumę Zarząd przeznaczył na cele wydawnicze Towarzystwa.

W ciągu roku zaszły następujące zmiany w składzie Zarządu Towarzystwa Miłośników Historji: w maju ustąpił wskutek nawału zajęć zawodowych ze stanowiska skarbnika i z Zarządu p. M. Baruch, funkcje jego powierzono pp. J. Rogozińskiemu i J. Muszkowskiemu, przyczym pierwszy zajął się ogólną administracją finansów Towarzystwa, drugi specjalnie domem. Na miejsce zmarłego ś. p. Tadeusza Korzona do Zarządu wszedł jako członek, dotychczasowy zastępca p. W. Borowy, na jego zaś miejsce w charakterze zastępcy członka Zarządu powołany został p. Stanisław Kętrzyński.

W końcu roku sprawozdawczego skład Zarządu przedstawiał się jak następuje:

Prezes: p. Aleksander Kraushar.

Wice-prezes: hr. Roger Łubieński.

Sekretarz: p. Wincenty Łopaciński.

Zastępca Sekretarza: p. Antoni Rybarski.

Skarbnik: p. Jerzy Rogoziński.

Gospodarz gmachu: p. Jan Muszkowski.

Członkowie Zarządu: pp. Wacław Borowy, Bronisław Dembiński, Henryk Mościcki, Marcei Handelsman, Kazimierz Tymieniecki. Zastępcy: pp. St. Kętrzyński, Henryk Fukier, Antoni Marylski-Łuszczewski.

RACHUNEK KASY

	Mk.	f.	Mk.	f.
Saldo z r. 1917			2565	47
<i>Do R-ku Utrzymania Posesji:</i>				
Komorne za rok 1918			10927	—
<i>Do R-ku Składek Członkowskich:</i>				
Składki za rok 1918	2415	—		
„ zaległe	104	—	2519	—
<i>Do R-ku Odczytów:</i>				
Wpłynęło za bilety			91	50
<i>Do R-ku Legatu ś. p. T. Korzona:</i>				
Wpłacone przez rodzinę			100	—
<i>Do R-ku Zapomogi Rządowej:</i>				
Wpłacone przez Ministerjum			1500	—
<i>Do R-ku Wydawnictw:</i>				
Wpłynęło ze sprzedaży			28	50
			17731	47

ZA ROK 1918.

	Mk.	f.	Mk.	f.
<i>U R-ku Utrzymania Posesyi:</i>				
Kupiono:				
784 pudów węgla	Mk. 2457.75			
18000 kgr. koksu	" 1720.—			
56 pudów drzewa	" 159.80			
	<u>Mk. 4337.55</u>			
Odwózka koksu	" 431.—			
Drobne wydatki	" 14.40	4782	95	
Światło elektr. w r. 1918	Mk. 408.50			
Reperacja instalacji	" 35.59	444	—	
Pensya stróża za 13 m.	Mk. 1440.—			
" rządcy " 8 m.	" 200.—			
" admin. " 7 m.	" 319.—			
Stróże nocni " 12 m.	" 60.—	2019	—	
Wywózka śmieci	Mk. 120.—			
" gruzu	" 10.—			
Marki stemplowe	" 10.—			
Buty dla stróża	" 80.—			
Wydatki miesięczne stróża	" 105.—			
Kołędy stróżom i kominiarz.	" 5.—			
Materiały piśmienne	" 38.95	369	45	
2 słomianki	Mk. 18.—			
Kubeł	" 12.—			
Szczotka	" 19.—			
Kłódka	" 4.25			
Szczotki ryzowe i ług	" 69.50	122	75	
Adwokatowi za sprawę z lokatorem		32	50	
Roboty dekarские	Mk. 760.—			
" mularskie	" 200.—			
" zduńskie	" 65.—			
" szklarskie	" 38.—			
" ślusarskie	" 5.—			
Odnowienie mieszkania	" 75.—			
Roboty kanalizacyjne	" 43.—			
" stolarskie	" 3.—	1189	90	
Stempel od aktu L. Meyeta		75	—	
Drob. wydatki niewyszczególnione		11	01	9051 56
<i>U R-ku Kosztów Kancelaryjnych:</i>				
Sekretarz, pensja za 8 m.	Mk. 96.—			
Materiały piśmienne	" 378.25			
Incaso biletów członkowskich	" 124.—			
Rozniesienie listów i książ.	" 147.70			
Drobne wydatki	" 17.05			763 —
<i>U R-ku Wystawy Pam. z r. 1863:</i>				
Niedobór				760 —
<i>U R-ku Wydawnictw:</i>				
Druk pracy W. Borowego				323 —
<i>U R-ku Przeglądu Historycznego:</i>				
Honorarjum prof. Haleckiego				300 —
Saldo na rok 1919				6533 91
				17731 47

RACHUNEK ZYSKÓW

	Mk.	f.	Mk.	f.
Saldo z roku 1917			572	95
<i>Wystawa Pamiątek 1863</i>			760	—
<i>Koszta Kancelaryjne</i>			763	—
Saldo na rok 1918			3989	99
			6085	94

B I L A N S

	Mk.	f.	Mk.	f.
Kamienica XX. Mazowieckich			271914	61
Ruchomości			1983	21
Wydawnictwa			4481	32
Przegląd Historyczny			141	26
Kasa			6533	91
			285054	91

I STRAT ZA ROK 1918.

	Mk.	f.	Mk.	f.
<i>Utrzymanie Posesji:</i>				
Wpływ z komornego	10927	—		
Wydatki w ciągu roku	9051	56	1875	44
<i>Składki Członkowskie . . . . .</i>			2519	—
<i>Odczyty . . . . .</i>			91	50
<i>Legat ś. p. T. Korzona . . . . .</i>			100	—
<i>Zapomoga Rządowa . . . . .</i>			1500	—
			6085	94

1918 R.

	Mk.	f.	Mk.	f.
Tow. Kred. m. Warszawy			77760	—
X. Czartoryski—w miejscu			108000	—
Fundacya im. bar. Lenvala			28080	—
„ im. Leopolda Meyeta			21600	—
Fundusz prof. T. Korzona			13849	42
Zyski i Straty			3989	99
Kapitał zakładowy			31774	90
			285054	31

Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Miłośników Historji w Warszawie za r. 1919.

Rok 1919-ty, pierwszy rok istnienia wolnej i zjednoczonej Polski, jakkolwiek upłynął pod znakiem wojny, jednakże był dość pomyślny dla Towarzystwa Miłośników Historji. Działalność swą Towarzystwo prowadziło, jak zawsze, w dwu kierunkach: ściśle naukowym i naukowo-popularyzatorskim.

1. W zakresie naukowym:

1. Komisja metodologiczna odbyła 6 posiedzeń dyskusyjnych, na których wygłoszono następujące referaty:

27.I. Prof. J. Rutkowski: O zastosowaniu metody statystycznej do badań historycznych.

28.III. Prof. K. Tymieniecki: Zagadnienie genezy stanów w Polsce.

30.IV. Prof. St. Kętrzyński: Kilka zagadnień metodologicznych w zakresie dziejów polskiego średniowiecza.

30.V. Prof. M. Handelsman: Zadania nauki polskiej w zakresie historii powszechnej.

12.VIII. Prof. J. Dąbrowski: Nowsze badania historyków węgierskich i stosunek do nich nauki polskiej.

30.X. Prof. M. Handelsman: Sprawa zjazdu historyków polskich.

2. Biblioteka Towarzystwa Miłośników Historji im. T. Korzona.

Mimo kolosalnych cen papieru i druku przygotowano i oddano do druku ilustrowaną pracę dr. Eugenjusza Wawrzkowicza p. t. „Cytadela Aleksandrowska w Warszawie“, która w najbliższych miesiącach ukaze się w handlu księgarskim i rozdana zostanie członkom Towarzystwa.

3. „Przeglądu Historycznego“ ukazał się w r. 1919-ym obszerny 27-o arkuszowy tom XXI (serji II-iej tom I). Tom ten członkowie Towarzystwa nabywać mogą po cenie niższej. Koszty tego wydawnictwa pokryte zostały z subwencji Kasy im. Mianowskiego (6.800 mk.) z subwencji firmy Arct (2.000 mk.) i z funduszków Towarzystwa Miłośników Historji (3.000 mk.).

W druku znajduje się tom XXII-gi, który ukaze się na wiosnę r. 1920.

Niepotrzeba nadmieniać, że działalność wydawnicza Towarzystwa z powszechnie znanych powodów napotyka na olbrzymie trudności, stara się ono jednak je przezwyciężyć, by wypełnić jedno z najważniejszych swych zadań.

4. W roku 1919-ym Towarzystwo podjęło ponownie poruszoną już w roku 1917 myśl zorganizowania w Warszawie zjazdu historyków polskich. Myśl tę omawiano zrazu na posiedzeniu komisji metodologicznej, na posiedzeniach Zarządu Towarzystwa, wreszcie szerszego grona historyków warszawskich. Wyłoniono Tymcza-

sowy Komitet Wykonawczy, który porozumiewał się z historykami w Krakowie, Lwowie, Wilnie i Poznaniu; ułożono program zjazdu i listę ewentualnych prelegentów. Prace przygotowawcze są w toku i jest wszelka nadzieja, że zjazd ten dojdzie do skutku wczesną jesienią 1920 r. W listopadzie 1919 r. Zarząd Towarzystwa Miłośników Historji wystąpił do Ministerstwa W. R. i O. P. z opracowanym przez Mecenas Al. Kraushara memorjałem w sprawie odniemczenia fundacji naukowej im. J. A. ks. Jabłonowskiego istniejącej od roku 1770 przy Uniwersytecie Lipskim. Być może inicjatywa Towarzystwa Miłośników Historji przyczyni się do przywrócenia tej poważnej fundacji jej pierwotnego, zgodnego z zamierzeniami fundatora, a zmienionego przez wrogie nam żywioły, znaczenia.

II. W zakresie naukowo-popularyzatorskim:

Na miesięcznych zebraniach członków Towarzystwa i wprowadzonych gości wygłoszone zostały następujące odczyty:

1. Prof. dr. A. Diveky: Polacy a powstanie węgierskie 1848—49 r.
2. Mec. Al. Kraushar: Kultura naukowa polska za St. Augusta.
3. Prof. M. Handelsman: O uniwersytecie Wileńskim.
4. Mec. Al. Kraushar: Fundacja im. ks. Jabłonowskiego a Skarbiec Gdański.
5. Dr. W. Łopaciński: Powstanie Listopadowe.
6. Prof. St. Kętrzyński: O Mazurach pruskich.
7. P. Józef Łabuński: Krzyżacy a ziemie polskie.
8. P. Henryk Paszkiewicz: O ziemi czerwieńskiej.

Nadto w rocznicę powstania styczniowego i w rocznicę śmierci Kilińskiego Prezes Towarzystwa Mec. Kraushar wygłosił w sali kamienicy ks. Mazowieckich dwa odczyty dla szerokich warstw ludności staromiejskiej:

1. O powstaniu styczniowym 1863 r.
2. Jan Kiliński i jego działalność w Powstaniu Kościuszkowskim.

W końcu roku 1919 Zarząd Towarzystwa celem zaznajomienia za pomocą żywego słowa szerszego ogółu w chwili wskrzeszenia Państwa Polskiego z całokształtem dziejów naszej Ojczyzny przystąpił do zorganizowania cyklu odczytów p. t. „Dzieje Polski w 12-stu wykładach“. Uzyskano pierwszorzędnych prelegentów i odczyty te, które w chwili pisania niniejszego sprawozdania są w toku w sali Towarzystwa Hygienicznego, cieszą się niebywałym powodzeniem.

„Kamienicę XX. Mazowieckich“ zwiedziło w roku 1919 kilka wycieczek miejscowych i członkowie amerykańskiej misji Czerwonego Krzyża, prowadzeni przez p. Al. Janowskiego, urzędnicy Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, uczniowie szkoły im. Konopczyńskiego, poseł belgijski z żoną, oraz wiele innych osób.

W czerwcu r. 1919 zawiązała się przy Towarzystwie Sekcja Archiwalna, której celem jest popieranie i krzewienie wiedzy archiwalnej. Ułożony regulamin sekcji zatwierdzony został przez Zarząd Towarzystwa i sekcja w czasie najbliższym rozpocznie swą działalność.

Biblioteka Towarzystwa otrzymała od Towarzystwa Miłośników Historji i Zabytków Krakowa szereg wydawnictw tegoż Towarzystwa, wzamian przesyłając swoje. Ponadto Towarzystwo przesłało wydawnictwa swe do Uniwersytetu im. kr. Stefana Batorego w Wilnie, do Seminarjum Historycznego Uniwersytetu Poznańskiego i do Biblioteki Uniwersytetu w Poznaniu, częściowo bezpłatnie, częściowo po znacznie niższej cenie.

Do Biblioteki Towarzystwa stale nadsyłane są: „Bellona“ i „Wiarus“, za co Zarząd składa na tym miejscu podziękowanie Redakcji tych czasopism.

Do zbiorów Towarzystwa ofiarowane zostały 2 portrety olejne bez ram rodziny Oskierków i kilkanaście starych aktów, dotyczących rodzin litewskich. W r. 1919 Towarzystwo Miłośników Historji otrzymało następujące dary w pieniądzu.

Przedewszystkim na skutek starań Zarządu Ministerstwo W. R. i O. P. przyznało Towarzystwu subwencję w kwocie 15.000 mk., którą to sumę Zarząd przeznaczył w pierwszym rzędzie na działalność wydawniczą, na zinventaryzowanie zbiorów Towarzystwa, które jest na ukończeniu, na zorganizowanie odczytów o treści historycznej, tak w Warszawie, jak i na prowincji. Ten ostatni punkt Zarząd ma zamiar wprowadzić w wykonanie latem r. 1920 na wzór powszechnych wykładów uniwersyteckich w Krakowie i Lwowie.

Za tak życzliwe uznanie dla dotychczasowej działalności Towarzystwa i za umożliwienie Towarzystwu szerszego w nowych warunkach jej rozwinięcia Zarząd Towarzystwa na tym miejscu składa gorące podziękowanie Ministerstwu W. R. i O. P., a przedewszystkim Wydziałowi Nauki.

W kwietniu 1919 r. p. Józef Temler dla uczczenia ś. p. Tadeusza Korzона ofiarował mk. 1000 i rb. 507 na najpilniejsze potrzeby Towarzystwa. Z sumy tej mk. 1000 Zarząd przeznaczył na pokrycie kosztów wydania XXI-go tomu „Przeglądu Historycznego“, rb. 507 na pokrycie zaległych rachunków odbudowy „Kamienicy XX. Mazowieckich“. W uznaniu tego obywatelskiego czynu Zarząd Towarzystwa Miłośników Historji na posiedzeniu z dn. 5 maja 1919 r. ofiarował p. Józefowi Temlerowi godność członka-protektora Towarzystwa Miłośników Historji. Na odbytem w kwietniu 1919 r. walnym zebraniu członków Towarzystwa postanowiono odpowiednio do zmienionych warunków politycznych zmienić statut Towarzystwa. Zarząd opracował projekt zmienionego statutu, który przedstawiony będzie do zatwierdzenia na najbliższym Walnym Zebraniu. Ponadto na tymże Walnym Zebraniu postanowiono podwyższyć składkę roczną członków z 10 do 20 mk. co wejdzie w życie z r. 1920.

Przyłączając się do ogólnokrajowej akcji uczczenia zasług położonych dla kraju przez I. Paderewskiego Zarząd Towarzystwa Miłośników Historji wystosował do tego wybitnego patrioty odpowiedni adres, składając jednocześnie mk. 100 na cele Polskiego Białego Krzyża.

W grudniu 1919 r. Towarzystwo Polsko-Amerykańskie zaprosiło Towarzystwo Miłośników Historji na członka rzeczywistego Towarzystwa Polsko-Amerykańskiego. Zarząd Towarzystwa Miłośników Historji z wdzięcznością przyjął ten zaszczyt i w miarę sił współdziałać będzie w pracach tegoż Towarzystwa, mających na celu utrwalenie kulturalnych stosunków kraju naszego ze Stanami Zjednoczenia Ameryki Północnej.

W r. 1919 zmarli członkowie Towarzystwa Miłośników Historji ś. p. Włodzimierz ks. Światopółk-Czetyrtyński i ś. p. prof. Władysław Holewiński. Cześć ich pamięci!!

Zarząd Towarzystwa Miłośników Historji w r. 1919:

Członkowie Zarządu:

Prezes: Aleksander Kraushar.

Wice-prezes: Roger hr. Łubieński.

Sekretarz: Wincenty Łopaciński.

Zast. Sekretarza: Antoni Rybarski.

Skarbnik: Jerzy Rogoziński.

Gospodarz Gmachu: Jan Muszkowski.

Wacław Borowy, Bronisław Dembiński, Henryk Mościcki, Kazimierz Tymieniecki.

Redaktorzy Przeglądu Historycznego: Marcei Handelsman, Stanisław Kętrzyński.

Przewodniczący Komisji metodologicznej: Wł. Smoleński.

Zastępcy członków Zarządu:

Henryk Fukier, Antoni Marylski-Łuszczewski.

Komisja Rewizyjna:

Jakób Glass, Witold Marczewski, Kazimierz Stefański.

Komitet redakcyjny „Przeglądu Historycznego“:

Wit. Kamieniecki, J. K. Kochanowski, Al. Kraushar, Winc. Łopaciński, Fr. Pułaski, Wł. Smoleński.

RACHUNEK KASY

	Mk.	f.	Mk.	f.
Saldo z roku 1918			6533	91
<i>Do R-ku Utrzymania Posesji:</i>				
Komorne za rok 1919			12893	—
<i>Do R-ku Składek Członkowskich:</i>				
Składki za rok 1919			2400	—
<i>Do R-ku Odczytów:</i>				
Wpłynęło za bilety			42	—
<i>Do R-ku Zapomogi Rządowej:</i>				
Wpłacone przez Ministerjum			15000	—
<i>Do R-ku Wydawnictw:</i>				
Wpłynęło ze sprzedaży	501	10		
" M. Arci na poczet „Cytadeli warsz.“	2000	—	2501	10
<i>Do R-ku Przeglądu Historycznego:</i>				
Wpłynęło ze sprzedaży	1451	70		
Zapomoga Kasy im. Mianowskiego	3300	—		
Ofiara J. Temlera	1000	—		
Wpłacono za odbitki	607	—	6358	70
<i>Do R-ku Ofiar Publicznych:</i>				
Ofiara J. Temlera Rb. 507.08			1095	29
			46824	—

ZA ROK 1919.

	Mk.	f.	Mk.	f.
<i>U R-ku Utrzymania Pośesji:</i>				
Kupiono: 1280 pud. węgla	Mk. 4590.—			
615 " koks.	" 2782.50			
92 " drzewa	" 318.—			
Odwózka koks.	" 100.—	7790	50	
Światło za 10 mies.	Mk. 445.60			
Reperacje instalacji	" 124.—	569	60	
Stróż domowy za 13 mies.	Mk. 2275.—			
" nocny " 12 "	" 66.—			
Administrator " 12 1/2 "	" 875.—	3126	—	
Wywózka śmieci za 12 mies.		240	—	
Magistrat: Szacunkowy 17	Mk. 1500.—			
Skarbowy 17/18	" 375.80			
Szpitalny 18/19	" 16.—			
Mieszkań. 1918.	" 57.20			
Miejski 1918	" 773.36			
Woda 1919	" 163.82			
Kary	" 122.02	3008	20	
Na poczet % fund. L. Meyeta	Mk. 750.—			
" " Lenwala	" 1300.—	2050	—	
" rat Tow. Kred. m. Warszawy		2567	92	
Roboty dekarские	Mk. 860.—			
" mularskie	" 260.—			
" kanalizacyjne.	" 39.—	1159	—	
Materiały piśmienne	Mk. 36.—			
Drobne wydatki niewyszcz.	" 232.75			
Wydat. mies. stróża 12 m.	" 207.30	476	05	21077 27
Pomoc przy wyładowywaniu węgla				19 80
<i>U R-ku Kosztów Kancelaryjnych:</i>				
Pomoc kancelaryjna	425	—		
Przepisywanie na maszynie	88	25		
Zestawienie bilansu za rok 1918	125	—		
Incaso biletów członkowskich za rok 1919	289	—		
Roznoszenie listów i zaproszeń	397	50		
Materiały piśmienne	36	—		
Polski Biały Krzyż—ofiara	100	—		
Pomoc przy odczytach	40	—		
Reperacja ramy	40	—		
Drobne wydatki	24	50	1565	25
<i>U R-ku Przeglądu Historycznego:</i>				
Honorarja autorskie	1173	80		
Druk i papier	5393	60		
Odwózki	17	—		
Procent od sprzedaży	35	—		
Stempel kauczukowy	13	—	6632	40
<i>U R-ku Wydawnictw:</i>				
P. Wawrzkowicz na poczet honorarjum			1500	—
<i>U R-ku Kamienicy XX. Mazowieckich:</i>				
Wyplacone W. Zbranieckiemu jako resztę należności za rob. sztuk. . . . . Rb.	507	08	1095	28
Saldo na 1 Stycznia 1920 r.			14934	—
			46824	—

RACHUNEK ZYSKÓW

	Mk.	f.	Mk.	f.
<i>Utrzymanie Posesji:</i>				
Wydatki w ciągu roku	21097	07		
Wpływ z komornego	12893	—	8204	07
<i>Koszta Kancelaryjne</i>			1565	25
Saldo			12757	96
			22527	28

B I L A N S

	Mk.	f.	Mk.	f.
Kamienica XX. Mazowieckich	271914	61		
Wypł. resztę należności Zbranieckiemu . . .	1095	28	273009	89
Ruchomości			1983	21
Wydawnictwa . . . . . Mk. 4481.32				
Sprzedano . . . . . „ 501.10	3980	22		
P. Wawrzkievicz na poczet „Cytadeli“ . . .	1500	—	5480	22
Przegląd Historyczny . . . . . Mk. 141.26				
Wydatkowano . . . . . „ 6632.40	6773	66		
Wpłynęło	6358	70	414	96
Kasa			14934	—
			295822	28

I STRAT W ROKU 1919.

	Mk.	f.	Mk.	f.
Saldo z roku 1918			3989	99
<i>Składki Członkowskie</i>			2400	—
<i>Odczyty</i>			42	—
<i>Zapomoga Rządowa</i>			15000	—
<i>Ofiary Publiczne</i>			1095	29
			22527	28

Z A R O K 1919.

	Mk.	f.	Mk.	f.
Tow. Kred. m. Warszawy			77760	—
X. Czartoryski w miejscu			108000	—
Fundacya im. Lenwala			28080	—
„ „ L. Meyeta			21600	—
Fundusz prof. T. Korzona			13849	42
Wydawnictwa			2000	—
Kapitał zakładowy			31774	90
Zyski i Straty			12757	96
			295822	28